

זה הדבר

زوهديرخ ZO HADEREKH

גיליון 33, 19 באוגוסט 2020

ברית דמים

שלום, שלום ואין שלום - ההסכם עם איחוד האמירויות נחתם לרווחתם של סוחרי הנשק ועל חשבון הפלסטינים

בלגיטימציה הבינלאומית של הכיבוש, המרחיקה את אפשרות השלום עם הפלסטינים. את מחירה של מדיניות מסוכנת זו ישלמו שני העמים – הפלסטיני והישראלי.

בשבוע שעבר פרץ לפתע השלום לחיינו. רבבות ישראלים ואמיראטים חגגו את "ההסכם השלום" ההיסטורי בכיכרות הערים, השאירו מאחור את שדות הקרב העקובים מדם, חצו

ומי ירוויח מההסכם החדש? כפי שפורסם ב"דה מרקר" (16.8), עוד לפני ההסכם הסתכם ייצוא הנשק הישראלי לאיחוד האמירויות בעשרות מיליוני שקלים בשנה. סוחרי הנשק הישראליים מקווים לזכות כעת בנתח גדול יותר מרכש הנשק הנכבד של איחוד האמירויות, שתקציב הביטחון שלה עומד על 23 מיליארד דולר בשנה.

הפגנה פלסטינית בראמאללה, 15.8. על הבאנר: "ההסכם הנורמליזציה האמיראטי עם ישראל הוא פרס למדינת הכיבוש וההתנחלות ודקירה בגב פלסטין" (צילום: אחמד אל-באז, אקטיביסטילס)

בנשק זה משתמשת איחוד האמירויות בקטלניות רבה במלחמה בתימן, בה היא מתערבת לצד סעודיה. מלחמה זו גבתה כבר את חייהם של כ-200 אלף בני אדם, לרבות 84 אלף ילדים, ובגין מעורבותן, האשים דו"ח של האו"ם את סעודיה ואיחוד האמירויות בביצוע פשעי מלחמה. אלה הם חבריו החדשים-ישנים של נתניהו.

המעוניין באמת להשכין שלום בין העמים במזרח התיכון מוכרח לדחות את המזימה האימפריאליסטית שרקחו נתניהו וטראמפ, ולאמץ את העמדה עליה חזרו השבוע מק"י וחד"ש: "המפתח לשלום באזור כולו הוא סיום הכיבוש הישראלי, הקמת מדינה פלסטינית בגבולות '67 שבירתה ירושלים המזרחית, ופתרון בעיית הפליטים לפי החלטות האו"ם".

את הגבול המבוצר בין המדינות ונפלו זה לזרועותיו של זה. הוגשם החלום הציוני בדבר "מזרח תיכון חדש": אפשר לנגב חומס באבו דאבי. הקוסם נתניהו עשה זאת שוב.

כמובן, "השלום" שהושג עם איחוד האמירויות, מדינת חסות אמריקאית שישראל מעולם לא הייתה עמה במלחמה ואף קשרה עמה קשרים עסקיים וצבאיים חשאיים, לא יפתור אף לא אחת מבעיותיו של המזרח התיכון – ובוודאי שלא את מעגל הדמים הנובע מכיבוש השטחים הפלסטיניים.

אך ההסכם שהוכרז בשבוע שעבר איננו רק עוד סחריר מבית מדרשו של ראש הממשלה הנאשם בפלילים, כפי שטענו רבים בישראל. ההסכם הוא חלק ממהלך אזורי רחב שמקדמות ממשלות הימין בארצות הברית ובישראל. תכליתו - פירוק הסולידריות הערבית עם הפלסטינים ובידוד הכוחות המתנגדים להגמוניה האמריקאית במזרח התיכון. המדיניות האימפריאליסטית הכוחנית, המסתתרת מאחורי מסכת השלום, מכוונת להדק את המצור על הכוחות המתנגדים לסדר הניאו-ליברלי העולמי ולשרטט מחדש את מפת הבריתות באזור לתועלתה של ארה"ב. מצדה של ממשלת הימין בישראל, המהלך הזה הוא צעד נוסף

מכתבים למערכת

זנרם של שלוש עשרה הורדים

לפני 81 שנה, ב-5 באוגוסט 1939, מעט לפני עלות השחר, כתבה נערה צעירה בת 19, חוליה קונסה שמה, מכתב למשפחתה מבית הכלא שבמדריד. הנה קטע קצר ממנו: "אמא, אמאליה, אני הולכת להצטרף אל אחותי ואל אבא, בעולם האחר. אך דעי לך, אמא, שאני עומדת למות כאדם של כבוד... היי שלום אמא יקרה, היי שלום לתמיד. בתך שלא תוכל עוד לעולם לחבקך ולנשקך. אל נא תבכי עלי. ששמי לא ימחק מההיסטוריה".

זמן קצר לאחר שנחתם המכתב, נלקחה חוליה עם עוד 12 מחברותיה אל בית קברות במזרח מדריד. הן סודרו בשורה, גבן אל החומה, מול כיתת יורים של הגוארדיה סיוויל, והוצאו להורג בדיוק בשעה חמש לפנות בוקר. הגופות נקברו בקבר אחיות, זרוקות זו על זו. אשמתן: חברות ב"תנועת הנוער הסוציאליסטית המאוחדת", איחוד של "הנוער הקומוניסטי" ו"הנוער הסוציאליסטי", בעיצומה של מלחמת האזרחים בספרד.

יחד איתן הוצאו להורג בירייה, באותו בוקר ובאותו מקום, עוד 43 חברים של אותה התנועה. משפט אחד, המסיים את המכתב, נחרט לתמיד בזיכרון הקולקטיבי הספרדי, במיוחד בשמאל: "ששמי לא ימחק מההיסטוריה". המשפט האחרון הזה, הרה הגורל, נכתב בידי תופרת צעירה שסיימה רק שמונה שנות לימוד. בפשטותו ובעוצמתו, הוא מעמיד בצל את כל הדיונים המלומדים על אודות "הזיכרון ההיסטורי".

בזיכרון ההיסטורי הן כונו "שלושה עשר הורדים". כך נקראת השדרה הגדולה המובילה אל בית הקברות, אלה הם כותרות הספרים והמחזה המספרים את סיפורן וזה גם שם הסרט שנעשה עליהן. אבל לאמיתו של דבר הן היו ארבע עשרה, כשבית דין צבאי דן אותן למות בירייה אך יומיים קודם לביצוע גזר הדין. אולם הכתבן טעה ורשם את שם הארבע עשרה "אנטוניו טורס" במקום אנטוניה... אנטוניה זכתה בעוד כמה חודשים של חיים עד שהתבררה הטעות. היא הוצאה להורג ב-19 בפברואר 1940.

הארבע עשרה נעצרו זמן קצר לאחר תום מלחמת האזרחים בספרד כחלק מתהליך שאותו כינה פול פרסטון, ההיסטוריון הבריטי שהוא המומחה החשוב ביותר למלחמת האזרחים ולשלטון הפרנקיסטי: "השוואה הספרדית".

שליט ספרד, הגנרליסימו פרנסיסקו פרנקו, החליט לחסל פיסית את מתנגדיו האידיאולוגיים: דמוקרטים, ליברלים, סוציאליסטים, אנרכיסטים וקומוניסטים, ממש כשם שהיטלר ביקש לחסל פיסית את היהודים, הצוענים ועוד.

ואמנם, בין סיום מלחמת האזרחים ב-1939 ועד למותו של פרנקו ב-1975, הוצאו להורג בספרד כמאתיים אלף אנטי-פאשיסטים במחנות ריכוז, במחנות עבודה ובירייה. כך, למשל, בתקופת הרפובליקה של "החזית העממית" לימדו בבתי הספר היסודיים 60 אלף מורות ומורים. המשטר הפרנקיסטי חיסל למעלה מ-20 אלף - שלישי!

רון ברקאי, ת"א-191

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

דרישת שלום לאלפים המפגינים בבלפור

"מאחל הצלחה לכל מי שמחוץ לבלפור ואבטלה לכל מי שבפנים".

(ח"כ איימן עודה בטוויטר, 8.8)

הון, שלטון ודיקטטורה להמון

"עודד טירה, נשיא התאחדות התעשיינים לשעבר, מציע דיקטטורה ומשטר צבאי 'זמני' כולל סגירת כלי התקשורת. כן, זה מתאים לרוח התקופה וכדאי להבין שרעיונות אנטי-דמוקרטיים וכמיהה למשטר 'חזק' מאפיינים לא רק את השכבות המוחלשות אלא גם את אנשי האלפיון והכסף".

(עורך "דה מרקר", גיא רולניק, בטוויטר, 4.8)

אשכנזי רוצה לקבור אותנו סופית?

"שר החוץ, גבי אשכנזי, שוחח עם שר החוץ האמריקני, מייק פומפאו, ושירי חוץ נוספים בנושא המאבק העולמי בקורונה. בשיחה, בה נכחו גם שרת החוץ האוסטרלית, שר החוץ הברזילאי ושר החוץ ההודי, נידונו שיתופי פעולה לפיתוח חיסון לנגיף הקורונה ובבניית מודלים למאבק בהתפרצות מגיפות עתידיות".

(הודעת דובר משרד החוץ, 8.8)

אברי גלעד רוצה ערבים נחמדים

"אני רוצה ערבים על המסך, רק לא את חברי 'המשותפת' - הם האויבים שלי".

(השדר אברי גלעד, האתר "סרוגים", 9.8)

אכן, אין צדק לאיך

"אילון קורח, סולן להקת 'המפשעות' התראיין ב'ישראל היום'. לאחר הריאיון הוא הוזמן לתצלום, בו לבש חולצה שחורה ועליה הכיתוב 'צדק לאיך' כמחאה על חקירת המקרה שבו הרגו שוטרי מג"ב בירושלים את איך אל-חאלק. הריאיון פורסם אלא שפרט אחד נשמט מהתמונה המקורית: הכיתוב על חולצתו של קורח".

(הארץ, 10.8)

שמאלנסקי לא אוהב שמאלנים

"שרון אפשטיין היתה שמאלנית. היא האמינה בשלום, בשוויון ובמסירת שטחים, אבל ההפגנות נגד נתניהו עשו לה משהו. שרון אפשטיין מאסה בהסתה נגד ראש הממשלה והפכה ל'ביביסטית', כפי שהיא מגדירה את עצמה כעת. את תהליך ההתפכחות המהיר שעברה שיתפה דרך עמוד פייסבוק בשם 'האביב הציוני'. שרון אפשטיין היא צעירה נאה עם עיניים כחולות, שיער חלק בצבע חום ועור פנים נטול ריב. אבל יש עוד פרט שחשוב לדעת על שרון אפשטיין: שרון אפשטיין לא קיימת. היא דמות פיקטיבית שנהגתה כחלק מקמפיין פוליטי של הימין. בכל מקרה, 'שרון אפשטיין' לא לבד. חוץ ממנה ניתן למצוא בעמוד הפייסבוק גם פוסט של 'דיוויד שמאלנסקי' - עוד אדם מומצא, כפי שמרמזת בחירת השם המחויכת. גם כאן בולט מוטיב ההתפכחות והניסיון לעורר רגשות חרטה ופקפק בקרב מפגיני השמאל".

(איתמר ב"ז, "העין השביעית", 10.8)

ריאיון עם הזמרת והיוצרת אמל מורקוס, ממובילות מאבק האמנים הערבים

אמנות כקולם של המקופחים

פיצוי מלא לאמנים. מהרשויות המקומיות אנחנו דורשים ליזום פעילויות בתחומי האמנות והתרבות.

במה נבדלת מחאת האמנים הערבים ממחאת האמנים היהודים?

יש הרבה מהמשותף בין דרישותינו לדרישות האמנים היהודים, בעיקר הדרישה לחזור לפתוח מחדש את מוסדות התרבות. עם זאת, מאחר שהאמנים הערבים ככלל לא רואים עצמם כחלק מהנרטיב הלאומי הצינוני, הם מתקשים לקחת חלק במחאת האמנים היהודים. האמנים הפלסטינים אינם כמו הרופאים הערבים, שהמדינה אינה יכולה לתפקד בלעדיהם, בעיקר בעיצומו של משבר בריאותי. מוסדות התרבות הערבית בישראל סבלו גם בימי שגרה מתת-תקצוב ומאפליה ממסדית במקרה הטוב, מרדיפה פוליטית במקרה הרע, ומצנזורה דקדקנית בכל מקרה.

המוסיקה הפלסטינית שנוצרת במדינת ישראל ובשטחים הכבושים נמצאת בסגר עוד מלפני הקורונה – היא בקושי נשמעת בישראל וגם בעולם הערבי. האמנים הפלסטינים בישראל אינם זוכים בחשיפה מספקת, והשוק שלהם מצומצם מאוד – כמיליון וחצי איש בסך הכל. הניסיון לשיר מול קהל עברי נתקל גם הוא בקשיים – מוסדות החברה הישראלית דורשים מהאמן הערבי לשיר דברים ההולמים את הנרטיב הצינוני, או שלא תהיה בהם פוליטיקה, או שזו תהיה "חפלה מזרחית". אין הבנה ואין פתיחות כלפי האמנות הערבית הפלסטינית העוסקת בשאלות לאומיות ובבעיות חברתיות. אמנים ערבים מושמעים בישראל רק בשתי תחנות רדיו אזוריות ובתאגיד השידור הציבורי. זה לא מספיק כדי שאמן יזכה בתמלוגים ראויים על היצירה שלו. יש אמנם עמותות שיוצרות מוסיקה קלאסית ערבית והן מקבלות תמיכה ממשרד התרבות. אבל אני, למשל, אמנית עצמאית שלא נתמכת בידי אף גורם, ואני מממנת את היצירה שלי בעצמי. כצפוי, כעת אני מובטלת, ובעצם מאז אמצע פברואר לא הייתה לי הופעה כלשהי. כמוני ישנם עוד רבים. גם ענף החתונות, שהוא מקור הפרנסה העיקרי לאמנים פלסטינים שלא יכולים להופיע לא בקיסריה ולא בהיכל התרבות – מושבת. עכשיו אין חתונות, וגם ההופעות של עיד אל אדחא ושל הרמדאן בוטלו.

ואם לא די בכך, במרבית היישובים הערביים אין אולמות או היכלי תרבות גדולים שנבנו ומתוחזקים בידי המדינה. את חיי האמנות, התרבות והספרות מקיימות עמותות קטנות, וכולן ללא יוצא מן הכלל נמצאות בדוחק תקציבי, מאחר שהכנסותיהן מבוססות בעיקר על תרומות, על עבודת מתנדבים ועל מכירת כרטיסים.

האם יש תמיכה ציבורית במחאה?

לאורך הדרך הרגשנו הזדהות גדולה מצד הציבור הערבי, אך לצערי נתקלנו גם בתגובות מזלזלות מצד אלה שאינם מבינים את תפקידה של התרבות בחברה. הבעיה היא שתרבות הפכה מוצר צריכה במקום יצירה רוחנית. היחס לתרבות כסחורה פוגע במעמדה כמעצבת זיכרון ותודעה קולקטיביים, הנחוצים לכל עם ולכל חברה בריאה. אני מודאגת מהעתיד שמחכה לאמנות. אבל כל עוד ישנם עדיין סטודנט שמצויר, ילד שלומד ריקוד חדש, ונגן חליל המתאמן – יש תקווה.

אסף טלגם

הפגנה גדולה של עובדי התרבות הערבים התקיימה בחיפה (8.8), במחאה על מדיניות הממשלה כלפי תחום התרבות בכלל, וכלפי והתרבות הערבית בפרט. המוסיקאית אמל מורקוס, ממובילות המחאה ופעילה במפלגה הקומוניסטית הישראלית, שוחחה השבוע עם "זו הדרך" על מאבקם של האמנים הפלסטינים בישראל ועל חשיבותן הציבורית של האמנות והתרבות.

מי יזם את המחאה?

המחאה התארגנה ביוזמת קבוצת אמנים פלסטינים אזרחי המדינה בתחומי המוסיקה, השירה, התיאטרון והאמנות הפלסטית. מאוחר יותר הצטרפו אלינו גם אנשי סאונד, תאורה, עובדי במה ומפיקים. יש בקרבנו צעירים וותיקים בתחום התרבות. אחרי חודשים של אי-ודאות לגבי עתידו של ענף התרבות והאמנות כאן ובעולם בכלל ועל רקע האבטלה, החלטנו לצאת לקמפיין מחאה נגד האיום בסגירת פרויקטים אמנותיים בבתי ספר. הרושם הכללי שקיבלנו מהמדינה הוא שאמנות ותרבות אינן חשובות וכי הן מצרך לא חיוני. תחושת הדרה מתמשכת זו, בצד סימני השאלה שאפפו את ההחלטה המוזרה לא לפתוח מחדש את אירועי התרבות, הובילו אותנו למחאה.

תחילה פתחנו בקמפיין בתקשורת וברשתות החברתיות. פרסמנו כמה סיסמאות, בהן: "תקציב לאמנות ולא לטילים", "אמנות היא שפתי וזהותי", "פתחו את האולמות, תנו לנו לנשום", "אמנות היא קולם של המקופחים", "אמנות מונעת אלימות" ועוד, וחתמנו עליהן בשם "חיראכ פני אג'מאע" – תנועת מחאה אמנותית. ההיענות הייתה מידית ורחבה. בקמפיין הדגשנו את חשיבות האמנות והתרבות כחלק מהמורשת הלאומית, ועד כמה מורכב להיות בישראל אמן פלסטיני שהוא נציג של תרבות מודרנית.

בהמשך הזמנו את הציבור לתהלוכה שהתקיימה בחיפה ב-8.8. ביקשנו מאמנים להגיע לתהלוכה עם בגדי תיאטרון, כלי נגינה, מסיכות של קומדיה דל-ארטה, תופים ובגדים צבעוניים המשקפים את זהותם האמנותית. המפגן היה ססגוני וחגיגי, ונראה כי האמנים התענגו מאוד למפגש אחרי תקופה ממושכת של נתק וריחוק. עם המוחים צעדו תומכים רבים, ובהם חברי כנסת מהרשימה המשותפת וראש ועדת המעקב שבאו להביע סולידריות. במהלך התהלוכה שרו האמנים שירי מחאה על המצב הכלכלי, על אי-השוויון ועל הקשיים שחווים אמנים פלסטינים בישראל: "כמו ללכת על סכין חדה – מי שזו נפצע". בתולדות המדינה, היה זה אירוע המחאה הראשון של אנשי תרבות ערבים מכל התחומים.

מהן הדרישות של המחאה?

בנאומי בהפגנה דיברתי על הצורך בהכרה בתרבות כתחום חיוני בחיי האדם והלאום, ועל בניית מגן תרבותי שיציל את הדור הבא מהאלימות הגואה. אמרתי שקל לפגוע בנו כציבור מוחלש, כמו שקל לתקוף נשים, להט"בים ועניים. אנחנו הצאצאים של הפלסטינים שחיו פה לפני 1948, ואשר בחרו להישאר ולהיאבק על מקומנו. אנחנו אזרחים שמתמודדים עם מוסדות מדינה שאינם רואים בנו שווים. ואנחנו מתעקשים, בתוך הכאוס הזה, להמשיך ליצור תרבות, מוסיקה ואמנות. אין לנו אפשרות לקום ולעזוב ולבנות קריירה במקום אחר. עכשיו מצאנו את עצמנו ללא עבודה וללא פרנסה. אנחנו דורשים

האימהות השכולות נפגשו עם הנשיא

האימהות השכולות הערביות הגיעו השבוע (16.8) לפגישה עם נשיא המדינה ראובן ריבלין במשכן הנשיא בירושלים, אחרי שצעדו 180 ק"מ. מונא ח'ליל (חיפה) וואטפה ג'באלי (טייבה) כפאח אנבאריה (אום אלפחם) ופרדוס חביב אללה (עין מאהל) סיפרו לנשיא בכאב על אוזלת ידה של המשטרה בטיפול במקרי הרצח של בניהן.

יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש), שצעד יחד עמן מאז יום שלישי (11.8), אמר לנשיא: "המאבק עומד לעלות מדרגה. נחסום את כל עורקי התחבורה המרכזיים בישראל, ובראשם מחלף איילון – כי אין בעולם דבר החשוב יותר מחיי אדם".

צעדת האימהות ששכלו את בניהן כתוצאה מהפשעה הגוברת בחברה הערבית יצאה לדרך בשבוע שעבר משכונת חליסה בחיפה ועברה דרך שורה ארוכה של ערים ויישובים ערביים. בתחילת הצעדה מסר ח"כ עודה: "כאשר אם שכולה מקבלת החלטה לצעוד מחיפה עד ירושלים ברגל, ומצטרפות אליה נשים שכולות שאיבדו את יקיריהן, חובתו של כל אדם המסוגל לכך להגיע ולתמוך. מטרתה של הצעדה הזאת היא להחזיר לסדר היום הציבורי את המאבק. תמיכתי והערכתי נתונות לאימהות השכולות הנאבקות". עודה הדגיש: "לא נשתוק בפני הפשיעה. אנחנו רוצים חברה ללא נשק, ארגוני פשע, פרוטקשן ושוק שחור".

בשבת (15.8) הצטרפה קבוצה גדולה של פעילי חד"ש ומק"י, יהודים וערבים, לצעדה בקטע שבין צומת לטרון לבין אבו גוש. הצועדים חסמו לפרקים את כביש מס' 1. בין פעילות חד"ש שהצטרפו לצעדה היו יו"ר נעמת במרחב המשולש הדרומי, מייסם ג'לג'ולי, ויו"ר נעמת במרחב הגליל המרכזי, ח'יתאם ואכד נסאר. ג'לג'ולי מסרה לעיתונאים: "חלק גדול ממעשי הרצח מתבצע בידי גורמים עבריינים. משפחות הפשע משתלטות על החברה הערבית. גם ברצח נשים מעורבות משפחות הפשע. אנשים מזמינים עבריינים לרצוח בנות משפחה, ולדעתי העלייה במספר הנשים הנרצחות קשורה גם בכך".

לפי נתונים שפירסם הארגון יוזמות אברהם, בשנת 2019 נרצחו 89 איש בחברה הערבית. מתחילת השנה הנוכחית נרצחו 51 אנשים בחברה הערבית, ובהם 45 בנשק חם.

מק"י וחד"ש: משטרי

המפרץ בשירות טראמפ

המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י) והחזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון (חד"ש) פרסמו (13.8) הודעה משותפת לפיה הן רואות בהסכם בין ארה"ב, איחוד האמירויות וישראל פגיעה בזכות ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני.

"צעד זה נועד גם לשרת את ראש הממשלה בנימין נתניהו המואשם בפלילים ואת הנשיא דונלד טראמפ השרוי במשבר, באמתלה של צעד בכיוון 'השלום' במזרח התיכון, כאשר האמת היא שמדובר בצעד להנצחת הכיבוש וההתנחלויות ולמניעת הקמת מדינה פלסטינית בגבולות 1967. יחסים בין משטרי המפרץ לישראל אינם עניין חדש, אך המעבר ליחסים פומביים ורשמיים ממחיש את התוכניות האימפריאליסטיות לכוון סדר אזורי חדש ולצורך על הכוחות המתנגדים להגמוניה האמריקאית-ישראלית באזור", נאמר עוד.

מק"י וחד"ש הדגישו כי המפתח לשלום באזור הוא סיום הכיבוש הישראלי והקמת מדינה פלסטינית בגבולות '67 שבירתה ירושלים המזרחית, ופתרון בעיית הפליטים לפי החלטות האו"ם. לדברי ח"כ איימן עודה: "הסכמים עושים בין פוליטיקאים – שלום עושים בין עמים. כל עוד ישראל ממשיכה לשלוט במיליוני פלסטינים בשטחים הכבושים, ימשיכו לחגוג אשליות של שלום על מדשאות בחו"ל בלי לתקן את המציאות בארץ זו".

ח"כ עאידה תומא-סלימאן הדגישה: "מפת הדרכים הלגיטימית היחידה היא זו שמובילה לשחרור של העם הפלסטיני מפשע הכיבוש ולהקמת מדינתו העצמאית בגבולות '67. ההסכם הוא חבל הצלה של הריאקציה הערבית לשני מנהיגים שיודעים שסוף ימי שלטונם קרב. העם הפלסטיני לא יהיה גשר ליחסי הבושה האלה. אויבי העמים לא יחליטו עבור הפלסטינים איך תיראה מדינתם". יצוין כי עם פרסום התוכנית נערכו הפגנות בגדה המערבית וברצועת עזה (ר' עמ' השער).

מאבטח ירה בפלסטיני

חירש במחסום קלנדיה

מאבטח אזרחי המוצב במחסום קלנדיה שבשטחים הפלסטיניים הכבושים ירה השבוע (17.8) בפלסטיני בשנות ה-60 לחייו הסובל מלקות שמיעה ודיבור. לקוי השמיעה נפצע באורח בינוני ופונה לבית החולים שערי צדק בירושלים. המאבטח היורה עוכב לחקירה.

ח"כ איימן עודה קרא לפרסם את התיעוד המלא של הירי. עודה הדגיש: "אנחנו דורשים שחרור מידי של התיעוד ממצלמות האבטחה במחסום קלנדיה, בו רואים מאבטחים יורים במבוגר בעל לקות שמיעה. זאת, לפני שיעלימו אותם למגירה בה מחביאים את סרטוני הרצח של איאד אל-חלאק". לדברי ח"כ עופר כסיף (חד"ש – הרשימה המשותפת), "דמו של איאד אלחלאק עוד לא יבש, ומאבטחים כבר יורים באדם חירש בטענה שלא עצר כשהורו לו. זו לא טעות כאשר זה קורה שוב ושוב, וזו אינה תאונה כאשר האשמים מסתובבים חופשיים. קלות היד על ההדק אינה מקרה חריג אלא מדיניות מכוונת של התרת הדם הפלסטיני. זו השלמה עם רצח כעניין שגרת".

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126402

ניתוח המסמך שפרסמה התאחדות הסטודנטים הארצית

תוכנית כלכלית לצעירים

של עובדים. נראה כי חוסר המחויבות של התאחדות הסטודנטים למעמד העובדים הוביל אותה להרכיב מעין תוכנית "זיגזג", המנסה לרצות את כל הצדדים – גם פגיעה בפנסיות, כפי שמנסה הימין לעשות זה שנים, אך גם צעדים שמאליים כמו הגדלת המיסוי על ההון.

למרות חולשותיה, התוכנית הכלכלית של התאחדות הסטודנטים הארצית היא צעד קדימה במציאת פתרונות לצעירים שנשארו ללא מענה. לטווח הארוך, ללא סיוע וללא תוכנית כלכלית סדורה, מצבם של הצעירים והסטודנטים, ועמם של שאר האזרחים, ימשיך להידרדר לשיעורי אבטלה גבוהים ולעוני עמוק. התוכנית נועדה להעלות את מצבם הקשה של הצעירים לסדר היום הפוליטי ולהשפיע על קובעי המדיניות, והיא מכילה כמה רעיונות טובים. המיקוד של התאחדות בתעסוקה ובהכשרה מקצועית עשוי לשכנע אפילו את משרדי הממשלה לתמוך בפתרונות המוצעים. לסיום ראוי לצטט את הפסקה האחרונה של המסמך: "דווקא עכשיו, על הממשלה לתת קשב ייחודי לקולם של מי שידרשו להתמודד עם התוצאות של קבלת ההחלטות הנוכחית. יש לאפשר לצעירים להשתתף ולהשפיע על קבלת ההחלטות ועל המדיניות. על הממשלה להציג פתרונות הלוקחים בחשבון את עתידם."

זוהר אלון

הסכם קיבוצי חדש לעו"סים

ענבל חרמוני, יו"ר איגוד העובדים הסוציאליים, עדכנה בשבוע שעבר (13.8) את חבריה בדבר חתימת ההסכם הקיבוצי עליו סוכם בתום שביתת העו"סים הממושכת. עם החתימה צפוי להתבטל סכסוך העבודה שבעטיו פרצה השביתה.

בנוסף ההסכם המלא נכתב כי המו"מ לביצוע הרפורמה בשכר העו"סים יתחיל מיד ויימשך עד מארס 2021. יצוין שחלק מתוספות השכר שיוסכמו תלויות בתקציב המדינה – תקציב שלא ברור מתי יסוכם. בהסכם אושר גם מענק כספי בין 9 ל-11 אלף שקלים שישולם לכל העובדים הסוציאליים במשרה מלאה עד לחודש יולי 2021. עוד סוכם בדבר הגדלת מכסת השעות הנוספות במגזר הציבורי למועסקים במשרה מלאה. גם העובדים במגזר הפרטי או המופרט של שירותי הרווחה יקבלו תוספות.

משבר הקורונה, נוסף להיותו משבר בריאות ציבורית הוא גם משבר כלכלי, שפגע קשות בצעירים רבים שמצאו עצמם ללא תמיכה כלכלית, ללא עבודה וללא יכולת לכלכל את עצמם. צעירים אלה נסחפו בהמוניהם להפגנות מול מעון ראש הממשלה, המתקיימות בלהט רב.

בנסיבות אלה, הצטרפה גם התאחדות הסטודנטים הארצית בהובלת היו"ר שלומי יחיאב לגל המחאה. עם זאת, ההתאחדות דבקה בתפיסה "א-פוליטית" והחליטה שלא לזהות עצמה עם המחאה נגד נתניהו, אלא לקיים מחאה נבדלת בקריאה לסיוע כלכלי לסטודנטים ולצעירים ולהורדת שכר הלימוד.

במסגרת מחאה זו, פרסמה ההתאחדות (13.8) מסמך תחת הכותרת "חוזרים לעבודה". מסמך זה מפרט את התוכנית שגיבשה ההתאחדות לתמיכה כלכלית בסטודנטים ולעידוד תעסוקה בקרב צעירים. התוכנית, אותה דורשת ההתאחדות להביא לאישור הממשלה, מציינת כי בגל הראשון של הקורונה היו כ-47% מהיוצאים לחל"ת בגיל 20-34 (כ-400 אלף צעירים), בעיקר בענפים אשר שותקו חלקית או באופן מלא. לפי המסמך, צעירים "בעלי רצף תעסוקתי דל של עבודות מזדמנות וחלקיות נמצאים בצומת פגיע של מעבר מרכישת השכלה לכניסה לשוק העבודה".

חרף אופיה הא-פוליטי של המחאה שמובילה התאחדות הסטודנטים, אפשר להתעודד מן המסמך שפרסמה. הוא אכן שוטח תוכנית מקיפה לעידוד תעסוקת צעירים וסטודנטים באמצעות מנגנון סבסוד חכם למעסיקים על בסיס דמי אבטלה או חל"ת לצעירים. נוסף לסעיף זה מציעה התוכנית לעודד את חזרת הצעירים לעבודה באמצעות "קביעת יעדי תעסוקת צעירים" והגדרתם כאוכלוסייה מוחלשת, בדומה לאוכלוסיות אחרות הזוכות בעדיפות.

התוכנית מציעה כמו-כן "תקצוב תוכנית לאומית לעידוד צעירים להישאר בנגב ובגליל כמונעי צמיחה", "יצירת מרחבי עבודה 'מרחוק' לצעירים בפריפריה", ו"הרחבת תוכניות הכשרה/תעסוקת צעירים קיימות". לטווח הארוך מציעה התוכנית לקדם חקיקה לניוד זכויות סוציאליות בין מעסיקים ובין מקומות עבודה, במטרה להתאים את חוקי העבודה לעולם העבודה התזזיתי אליו נכנסים כיום צעירים רבים.

עם זאת, מנקודת מבט שמאלית לוקה התוכנית בכמה טעויות ניהול-ליברליות. אחת מהן היא הדאגה שמביעה ההתאחדות מפני "העול הכלכלי" שיפול על כתפי הצעירים בעקבות תוכניות הסיוע הממשלתיות, שלא הוצמדו לקיצוצים בתקציב. התוכנית מבקרת בצדק את פיזור הכסף המבוהל של הממשלה, שנבע מצרכים פוליטיים ולא מתכנון מקדים, ומצביעה על הצורך בתכנון סדור של סיוע לציבורים הזקוקים לו. עם זאת, התוכנית אינה מביאה בחשבון את אפשרות המימון הגרעוני, וטוענת שללא קיצוצים תהיה תוכנית הסיוע הממשלתית משקולת כלכלית שסטודנטים וצעירים יאלצו לשאת בשנים הבאות.

כיצד, אם כן, מציעה ההתאחדות לממן את התוכנית? אחד הצעדים המוצעים הוא הגדלת המיסוי על בעלי ההון. אך סעיף אחר מציע קיצוצים במגזר הציבורי, לרבות פגיעה בפנסיות

מדוע ניסתה שופטת למנוע פרסום פסק דין בתביעה של פלסטיני

צדק נוסח בית המשפט הישראלי

חיה כאשר נגמרו האמצעים לפיזור הפגנות. כאשר הוצגה בפניהם תמונה של מיכל המים המחורר על גג הלול, העידו החיילים והמ"פ בחקירתם כי החורים נראים ככאלה שנגרמו מפגיעת ירי חי. אחד הקצינים גם העיד במצ"ח כי יכול להיות שמישהו ירה בפלג גוף תחתון של התושבים מתוך "אדרנלין" למרות שלא היה אישור לכך.

השטחים: בין אזור עימות לאזור מלחמה

המדינה טענה במשפט כי כל דבר שהתרחש באותו יום בשטח הכפר קוסרא נחשב "פעולה מלחמתית". מגישי התביעה טענו כי המדינה למעשה מנסה לעקוף את פסק הדין של הנשיא (בדימוס) השופט אהרון ברק בבג"צ 8276/05, אשר ביטל את הוראת סעיף 5(ג) לחוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה), תשי"ב - 1952, ומנסה להכריז רטרואקטיבית על כל אזור הכפר קוסרא (שטח של אלפי דונמים!) כ"אזור עימות", אשר כל מה שהתרחש בו נחשב "פעולה מלחמתית" המעניקה למדינה חסינות מפני תביעות בשל גרימת נזק.

זאת, למרות שכאשר החיילים והמ"פ נשאלו על כך בחקירתם הנגדית, הם השיבו כי "ההתעסקות שלהם נקודתית וממוקדת בהתפרעות" ואסור היה לירות בתושבים לא מעורבים שהסתובבו במקום אחר בכפר. בפסק דינה, שניתן ב-10 באוגוסט, קבעה השופטת אפרת אייכנשטיין שמלה כי אכן מדובר ב"פעולה מלחמתית", וכי גרסת המדינה, החיילים והמ"פ היו עקביות וקוהרנטיות. השופטת כתבה כמו-כן שלא נתנה אמון בעדות היחידה של התובע הפלסטיני, סניור.

הקורבן יצא שקרן

למרות שהוגשו לה תמונות מהפינוי ומבית החולים, צילומי רנטגן וחוות דעת רפואית, שהתבססה גם על הצלקות בישבנו של סניור ועל בדיקה פיזית שלו שהתאימו לפגיעה מידי בישבן, קיבלה השופטת כמהימנה את העדות היחידה של קשר המ"פ שטען כי סניור "השתתף בהתפרעות" ו"לא נפגע בירי באירוע". מכאן שסניור ביים וזייף את התמונות והמסמכים שהגיש. השופטת קבעה שאין לייחס חשיבות לחוות הדעת הרפואית מאחר שהרופאה אינה מומחית פורנזית ובדקה את התובע כשנתיים לאחר האירוע.

למרות שסניור טען שנורה בישבנו כאשר קבוצה של חיילים הייתה במרחק כ-15 מטרים מאחוריו, נתנה השופטת משקל לעדותו כי לא ראה את החייל יורה בו. זאת אף שברור שאדם אינו מסוגל לראות את מי שורה בו מאחור. השופטת גם קבעה שסניור שיקר כאשר תיאר כי הכול היה שקט מסביב, אף שסניור כלל לא טען זאת. מלכתחילה טען סניור כי ליד הלול נערך מרדף של חיילים אחרי ילדים, נורו כדורי גומי וכדורים חיים והוטלו רימוני הלם.

השופטת החליטה כמו-כן שסכום הערובה שהפקיד התובע בסך 6,000 שקל יועבר לירי המדינה ואף הטילה מיוזמתה (מבלי שהמדינה ביקשה!) איסור פרסום על פסק הדין. אך בעקבות דרישה מפורשת, התירה מאוחר יותר את פרסומו.

איתי מק

סניור עודה, תושב הכפר קוסרא, הוא מגדל עופות, פעיל זכויות אדם וחובש. על פי עדותו, ב-12 בספטמבר 2016, בסביבות השעה 16:30, בעת שטיפל בלול תרנגולות בכפרו, ירו חיילים שהיו בכרם הזיתים בחצר לעבר הלול וחוררו את מיכל המים שעל גגו.

סניור יצא מהלול, ואז ראה קבוצה של ילדים פלסטינים בורחים ואת החיילים זורקים לעברם רימוני הלם ויורים כדורי גומי. סניור רצה להיכנס חזרה ללול, אך מי מהחיילים אמר לו: "לך מפה בן זונה, כלב".

סניור המשיך ללכת כפי שהורו לו, ואז ירה לעברו אחד החיילים ירי חי ממרחק כ-15 מטרים. הקליע תלש פיסה מהישבן, ולפי עדותו "היה ניתן להכניס אגרוף בחור שנוצר". תושבים הגרים ליד הלול הגיעו לפנותו לאחר שצעק לעזרה. סניור תבע את המדינה על הנזק הגופני והכספי שנגרם לו. הוא העיד במשטרה הצבאית החוקרת (מצ"ח), וכשנה וחצי לאחר האירוע השלימו אנשי מצ"ח את החקירה.

"אירוע מהחמורים בשנים האחרונות"

בכתב ההגנה, על בסיס חלק מעדויות החיילים, טענה המדינה כי התובע לקח חלק ב"אחד מן האירועים החמורים ביותר שהתרחשו בגדה המערבית בשנים האחרונות". על איזה אירוע ביטחוני דובר? איש לא שמע עליו – לא התושבים בקוסרא, לא ארגוני זכויות האדם, לא המתנחלים ולא התקשורת.

לטענת המדינה, "מאות פלסטינים מהכפר קוסרא, כולל ראש המועצה, הציתו שדות של התנחלות, יידו אבנים, ירו באש חיה וגם שיגרו טילים לעבר החיילים". על מנת להתמודד עם האירוע הביטחוני רב הממדים, טענה המדינה בכתב ההגנה כי חייל אחד בלבד ירה כדור חי בודד לעבר סלע, וזאת רק לאחר שחש סכנה לחייו. עוד טענה המדינה טענות עובדתיות חלופיות לגבי פגיעתו של סניור: לפי גרסה אחת, סניור נפגע בצדק מידי חי הוא "השתתף בהתפרעות", אך לפי גרסאות אחרות שהציגה המדינה, סניור כלל לא נפגע, ואם הוא נפגע זה קרה "בנסיונות שאין להן כל קשר עם האירוע". יצוין שבאופן חריג, סירבה המדינה שיוגש לבית המשפט תיק חקירת מצ"ח המלא, אשר כלל עדויות של כעשרה חיילים שנמנו עם שלל הכוחות שנכנסו לכפר.

היה או לא היה: שריפות וטילים

המדינה לא הביאה שום ראיה שתעיד על ירי טילים או אש חיה לעבר החיילים, או שתתמוך בטענה כי פלסטינים הציתו את השדות. כאמור, בתצהירים שהגישה המדינה נטען כי נורה כדור חי אחד לעבר סלע וכי מפקד הפלוגה פיקח אישית על כל הירי ועל השימוש באמצעים לפיזור הפגנות שהופעלו, וכי לא בוצע שום ירי חי לעבר אנשים במשך כל האירוע.

אך בדיון ההוכחות, לאחר שעומתו עם העדויות במצ"ח, אישרו החיילים והמ"פ שיתכן שכוח אחר ביצע את הירי בסניור. המ"פ, הקשר שלו והחיילים העידו כי שמעו רעש של יריות מאזורים אחרים בכפר; כי ייתכן שסגן רב הסמל הפלוגתי ירה; כי המ"פ לא ידע, אישר ובדק בזמן אמת מי יורה וכמה כדורים נורו וכי גם לאחר האירוע לא הכין רישום של הכדורים שנורו. אחד החיילים אף העיד כי בניגוד להוראות הפתיחה באש של צה"ל, ניתנה באירוע הנחיה להשתמש באש

חוסר האמון בפוליטיקאים ובמוסדות המדינה כבר מצא את ביטויו בהפגנות שהחלו באוקטובר 2019. מה שונה הפעם?

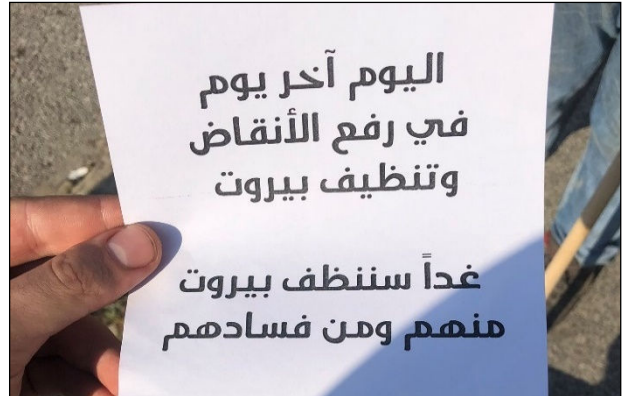
בהיסטוריה של לבנון, תהיה, לדעתי, נקודת ציון: לפני ה-4 באוגוסט 2020 ואחריו. מוקדם עוד לקבוע האם כל קבוצות האזרחים המתארגנות וההמונים הדורשים מהפכה מסוגלים להציע חלופה רצינית לכאוס הקיים. יצוין שהקבוצות היותר מאורגנות המציגות מצע ברור ותוכנית פעולה סדורה טרם שכנעו את האזרח מן השורה. בנוסף, קבוצות המחאה אינן מאורגנות היטב, אינן מסכימות בינן לבין עצמן ואפילו אינן מסוגלות להתוות תוכנית פעולה המבוססת על שלוש או ארבע נקודות מרכזיות – פרט לדרישה הכללית שיש למגר את הסדר הקיים. כל אזרחי לבנון התאחדו כעת בדרישה לסלק מן השלטון את משטר העדות ואת הפוליטיקאים המשרתים אותו, אבל זה לא מספיק. פוליטיקה מהפכנית פירושה להתארגן, להציג חלופה ברורה וצודקת ולשכנע את האנשים.

הדרישה לביטול המשטר העדתי נמצאת על סדר היום מזה עשורים, האם מילוי התביעה הוא חלק מהפתרון המידי?

לפתע כולם מתנגדים למשטר העדות, גם הנשיא עאון ויור'ר הפרלמנט הנצחי, נביה ברי. יש לחזור אל מעבר לסיסמאות ולנהל ויכוח דמוקרטי סביב הנושא. אך אין מקום בציבוריות הלבנונית בו ניתן לקיים פולמוס דמוקרטי כזה. הפרלמנט, הממשלה וכל מוסדות המדינה מאוכלסים באותם פוליטיקאים שמזה עשורים פועלים לקבע את המשטר הקיים ואינם מסוגלים לשנות ולהשתנות. רק ארגוני החברה האזרחית עושים זאת, אבל בינם לבין עצמם – ללא השתתפות הציבור.

כמי שהשתתף במחאות שהחלו באוקטובר, מהם הלקחים שאתה מפיק מהן?

הגיעה העת לנתח באופן ביקורתי את מחאות החורף שעבר. המפגינים היו מאוחדים תחת הסיסמא: "שילכו כולם הביתה". זו סיסמא גאונית כי היא מצביעה על הבעיה וגם על הפתרון. לכאורה קל לקרוא להפלת השליט. במצרים, למשל, ההמונים בכיכר תחריר קראו להדחת מובארכ מן השלטון. אבל בלבנון - את מי בדיוק יש להאשים? את עאון? את החיזבאללה? אבל כיוון שכל הפוליטיקאים היו למשרתי הסדר הקיים, הם האחראים לעוני הגובר, למשבר האשפה המאיימת לקבור את כולנו תחתיה, לשריפת היערות על מנת להפוך את הקרקע לרכוש נדל"ני, למשבר הכלכלי והפיננסי המתמשך... כך שנוצר קונצנזוס סביב האמירה שכל מי שאוחז ברסן השלטון אשם. אבל מהי החלופה? בהפגנות בימים האחרונים ראינו כאלה שהציבו גילויטינות וחבלי תליה כתפאורה למחאות ההמוניות. אבל זה אינו מצע פוליטי. מה שדרוש הוא להתאחד, להתארגן ולהקים הנהגה מוסכמת היכולה לנהל מו"מ עם השלטון. יש לשבת עם נציגי השלטון סביב השולחן כשוויים, להציג את הדרישות העממיות, לנהל מו"מ ולדרוש תשובות ברורות – כוח מול כוח. אין לשכוח שכוחות הממסד אלימים במיוחד והם מסוגלים לנקוט כל צעד אפשרי על מנת למנוע את אובדן שליטתם במדינה. לאותה קסטה פוליטית אין כל רגש ולא אכפת לה כלל מגורל החברה. לפיכך יש לפעול, יש למחות, יש להפגין כוח וגם לנהל מו"מ שיכרסם בכוחה. הבחירות אינן פתרון, כי האזרחים ברובם לא יצביעו ואותן דמויות ישוּבו לאותם התפקידים. גם המחאה כשלעצמה אין לה תכלית ללא התארגנות וללא מצע. הגיע הזמן לעלות כיתה.

"היום הוא היום האחרון לפינוי ההריסות ולניקיון ביירות - מחר ננקה את ביירות מהם ומשחיתותם" (צילום: עמוד הפייסבוק של המחאה)

לבנון: המחאה ההמונית ומגבלותיה

ד"ר ג'מיל מועווד, חוקר ומרצה בחוג למדע המדינה באוניברסיטה האמריקאית של ביירות, התראיין באתר הצרפתי "מדיהפרט" ימים אחדים לאחר הפיצוץ שגבה את חייהם של כמעט 200 בני אדם ופצע אלפים. למחרת הפיצוץ (5.8) החל גל הפגנות, בהמשך למחאה שפרצה במדינה באוקטובר אשתקד, במסגרתו השתלטו המפגינים על משרדי ממשלה רבים. כתוצאה מכך התפטרה הממשלה בראשות חסן דיאב. להלן קטעים מהראיון.

כתושב ביירות, מהן השלכות של הפיצוץ שאירע בנמל?

ההלם כאן נמשך. הפיצוץ פתח אצל רבים פצע שטרם הגליד בעקבות המתקפה הישראלית ב-2006. ביירות למודה פיצוצים והפצצות, אבל הפעם זה היה שונה בגלל קנה המידה – מספר ההרוגים והפצועים הגדול, ההרס של מבנים ותשתיות. הכי קשה: טרם קיבלנו הסבר רשמי, מנומק ומתקבל על הדעת בשאלה: מה גרם לפיצוץ ומי אחראי לכך. הממשלה אינה מסוגלת להתמודד עם האסון ואוזלת ידה ניכרת בכל. לא הוקמו אפילו קבינט חירום או מטה שיטפל במשפחות הנפגעים ובשיקום המבנים.

אבל הנשיא מישל עאון רמז שיתכן שמקור הפיצוץ בטיל שנורה מחטוס או בפצצה שהוטמנה במקום...

...כמובן! כך נוהג הנשיא וכך נוהגים כל הפוליטיקאים של הממסד מזה שנים רבות. הם תמיד מגלגלים את האחריות מהם הלאה. בפועל טרם הוקם המנגנון שיהקור ללא משוא פנים את אסון הנמל, ויתכן שלעולם לא נדע ממש מה קרה ועל מי רובצת האחריות הישירה והעקיפה לאסון. זו דרכם של הפוליטיקאים המקומיים: הם לא לוקחים אחריות לשום דבר – בעת שלום ובעת משבר. אין להתפלא שהאזרחים הלבנונים איבדו כל אמון במוסדות המדינה ובממשלות השונות. הממשלה שהתפטרה, המוסיפה לכהן עד שתקום ממשלה חדשה בעקבות הבחירות, לא נוקפת אצבע לשיקום הבירה. עבודות הסיוע והשיקום נפלו על כתפיהם הצרות של ארגוני החברה האזרחית, תושבי השכונות והמון צעירים מתנדבים שעוברים מבית לבית.

בוליביה: סיר לחץ לקראת פיצוץ

מוראלס יש רוב במליאה, צעד זה מונע החלטות אנטי-דמוקרטיות. בשל מחדל שלטון הימין בטיפול בקורונה, חוסר שביעות הרצון הגובר מהנשיאה "הזמנית" ושורת צעדי מחאה של השמאל, כולל שביתה כללית וחסימת כבישים בדרישה "בחירות כעת" - המצב הפוליטי במדינה הלטינו-אמריקאית הוא "סיר לחץ העומד בפני פיצוץ", כפי שנכתב בשבוע שעבר במאמר המערכת של אחד מעיתוני הכירה.

נ"מ

מפגינים בוליביאנים חוסמים כבישים בדרישה לקיום בחירות (צילום: פרנסה לטינה)

גולדה החליטה לטרנספר רבבות פלסטינים לפרגוואי

ממשלת ישראל החליטה במאי 1969 לטרנספר 60 אלף פלסטינים תושבי רצועת עזה לפרגוואי שבאמריקה הלטינית, בה שלט אז הרודן הפרו-אמריקאי הגנרל אלפרדו סטרוסנר. כך נחשף בתוכנית "השעה הבינלאומית" (11.8) המשודרת בתאגיד הציבורי בהגשת ערן סיקורל.

במשך כמעט 35 שנה שלט אלפרדו סטרוסנר בפרגוואי ביד ברזל. מקורבי הדיקטטור שהיה ממוצא גרמני הדיחו אותו ב-1989 בהפיכה צבאית. סטרוסנר עצמו חולל הפיכה ב-1954 ותפס את השלטון. הוא החזיק בו יותר מכל מנהיג אחר בהיסטוריה המודרנית של אמריקה הלטינית. סטרוסנר זכה את הנשיאות שמונה פעמים בבחירות מזויפות בהן השיג בכל פעם כ-90% מהקולות. בשנות הדיקטטורה בפרגוואי היה סטרוסנר אחראי לפשעים רבים. שלטונו היה מבוסס על שחיתות, הטבות מפליגות למקורבים, צבירת עושר אישי, דיכוי אכזרי של כל ניסיון להקים אופוזיציה, עינוי חברי ההנהגה הקומוניסטית וחיסולם, והענקת מחסה וסיוע לפושעי מלחמה שברחו מאירופה אחרי הבסת גרמניה הנאצית.

העיתונאי ערן סיקורל חשף מסמך ארכיוני המוכיח כי בשנת 1969 אישרה "ממשלת האחדות" בראשות מנהיגת מפלגת העבודה גולדה מאיר, תוכנית "לעידוד הגירה" של רבבות פלסטינים מרצועת עזה, כ-10% מתושבי הרצועה באותם הימים, אל פרגוואי. לפי פרטי העסקה כפי שנחשפו בפרוטוקול הישיבה, היקף התשלום הישראלי לפרגוואי במסגרת העסקה עמד על כ-33 מיליון דולר. בתמורה לתשלום התחייב המשטר הצבאי בפרגוואי להעניק למהגרים מיד מעמד תושב ולאזרחם תוך חמש שנים.

אך תוכנית הטרנספר נחלה כישלון חרוץ. רק כ-30 פלסטינים מעזה היגרו לפרגוואי. אך ישנה זווית נוספת לסיפור - העסקה נחתמה במקביל להחלטת הממשלה להפסיק את ציד הנאצים באמריקה הלטינית. באותם שנים התגוררו בפרגוואי אלפי פושעים נאצים, כולל רופא מחנה ההשמדה אושוויץ, יוזף מנגלה. בנו ורון, שהיה שגריר ישראל בפרגוואי, העיד כי התבקש "להפסיק לשמש צייד נאצים", כלשונו. הוא סיפר כי המוסד תכנן מבצע ללכידת מנגלה בפרגוואי, אך המבצע בוטל בלי שניתן לו הסבר.

לפי המסמך הרשמי שנחשף, ראש המוסד דאז, האלוף צבי זמיר, אמר בישיבת הממשלה: "ההצעה שמדובר בה היא הסכמה של ממשלת פרגוואי, באמצעות המוסד לחקלאות והגירה של ממשלת פרגוואי, לקלוט במשך תקופה מינימלית של ארבע שנים - אם כי היא יכולה להימשך יותר אם הדברים יתפתחו - 60 אלף נפש מוסלמים ערבים שאינם קומוניסטים".

מגיפת הקורונה מתפשטת במהירות ברחבי בוליביה. מספר המתים והנדבקים מזנק, וממשלת ההפיכה אינה מצליחה להשתלט על המשבר הבריאותי. בערים הגדולות מאתרת המשטרה גופות של מאות בני אדם בבתים, בכלי רכב ובמקרים מסוימים גם ברחובות. חולי קורונה ממלאים את בתי החולים, ובשל מחסור בכוח אדם אלה סוגרים את שעריהם ותולים שלטים עליהם נכתב: "אין מקום" או "אין כניסה".

עד כה דיווחה בוליביה על קרוב ל-4,000 מתים מנגיף הקורונה, ומניין הנדבקים עומד על כ-100 אלף בני אדם - בהם גם הנשיאה הזמנית. עם זאת, מספר המתים והמאובחנים בפועל גבוה ככל הנראה מהנתון הרשמי. הייאוש באחת המדינות העניות ביותר באמריקה הלטינית מעמיק, ובוליביה מתריעה כי שיא התפרצות הקורונה עוד לפני. מכוניות לווייה רבות מתייצבות מדי יום בבית הקברות המרכזי בכירה לה פאס, על מנת להביא את המתים לקבורה. עקב המחסור בחלקות קבר, החליטה העירייה להתיר קבורה רק לתושבי העיר, תוך העלאת התשלום עבור שריפת גופה ליותר ממאה דולר - סכום עצום עבור מרבית אזרחי בוליביה. לאחרונה הפעילו השלטונות שירות שריפת גופות נייד במשאית שהוסבה לצורך זה והמסיירת ברחובות. במבצע מיוחד שערכה לפני שבועיים, מצאה המשטרה 420 גופות במיקומים שונים בלה פאס ובעיר הגדולה במדינה, סנטה קרוז דה לה סיירה, לעיתים במבנים נטושים או ברחובות.

התפשטות הקורונה בבוליביה השפיעה גם על הפוליטיקה במדינה. בשל הזינוק בתחלואה ובתמותה בשל הנגיף, נדחה מועד הבחירות הכלליות במדינה מ-6 בספטמבר ל-18 באוקטובר ועתה חותר השלטון לבטלן כליל. אך כוחות האופוזיציה, התנועות החברתיות, ארגוני האיכרים והאיגודים המקצועיים סבורים שדחיית הבחירות אינה קשורה בפנדמיה, אלא בסיכוי של השמאל לשוב לשלטון.

בנובמבר אשתקד תפסה את השלטון סנאטורית מהימין הקיצוני, ג'נין אנייז, והכריזה עצמה נשיאת בוליביה הזמנית. הצעד בוצע בעקבות התפטרותו של הנשיא אבו מוראלס, אשר נאלץ לברוח מהארץ בעקבות הפיכה צבאית וגולה כיום בארגנטינה. בתנאים הנוכחיים מחרימים חברי תנועתו הסוציאליסטית של הנשיא לשעבר חלק מדיוני הפרלמנט. ומאחר שלנציגי "התנועה למען הסוציאליזם" בראשות

השחקן מכרם ח'ורי (צילום: ויקיפדיה)

תיאטרון אלסראיא, משתתפים יוסוף אבו וורדה, מכרם ח'ורי וראודה סלימאן. ההצגה בערבית עם תרגום לעברית בבכורה של יוסוף אבו וורדה; מוזיקה: וואל אבו סלעום.

גלריית ברבור נפתחה מחדש

ארבעה חודשים מאז פינתה עיריית ירושלים את גלריית ברבור מהחלל בשכונת נחלאות, וזאת לאחר מסע סתימת פיות מקרטיסטי שנמשך כשלוש שנים, נפתחה הגלריה מחדש ברחוב שלמה המלך 9, ירושלים.

הגלריה פעלה בנחלאות במשך שנים רבות. אך לאחר שאירחה הרצאה של "שוברים שתיקה" בשנת 2017, הגישה נגדה העירייה תביעת פינוי. במשך כשנתיים וחצי התנהלו הליכים משפטיים בנושא, ובמהלך תקופה זו ניסתה העירייה גם למנוע קיום אירועים שונים בגלריה, כמו השקת ספר על הנכבה ומפגש בנושא טקס הזיכרון המשותף לישראלים ולפלסטינים.

במיקומה החדש, הזמינה הגלריה יותר מ-20 אמנים, אמניות וקבוצות אמנים להתארח, כל אחד ליממה אחת, במשך כל חודש אוגוסט. התוכנית התחילה ב-2 באוגוסט ותימשך עד האירוע המסכם ב-27 באוגוסט. בכל יום ולילה (למעט שבתות) יתארחו בגלריה אמן, אמנית או קבוצת אמנים. האמנים המתארחים ישנו, יאכלו, יעבדו, יופיעו ויפגשו אנשים במהלך שהותם במקום. כל אמן יכנס לגלריה בשעה 16:00 וייצא ממנה בשעה 18:00 למחרת. האמנים יפגשו זה את זה בבואם ובלכתם מהגלריה, מה שיישמר את רצף השהות והעבודה בחלל ויזמן מפגשי אמנים משותפים.

הקהל מוזמן לבקר בשעות הפתיחה הרגילות של הגלריה: בימים א' - ה' מ-16:00 עד 20:00, וביום שישי מ-11:00 עד 14:00. במהלך השהות אפשר לפגוש את האמנים ולראות את העבודות שנוצרו במהלכה.

מחזה חדש מאת איימן אגבאריה "ימי התנזים" בתיאטרון יפו

מחזה חדש מאת המחזאי והמשורר ד"ר איימן כאמל אגבאריה עולה הערב (19.8) בתיאטרון יפו: "ימי התנזים". אירועי המחזה כולם מתרחשים בלילה אחד, בו נפגשים שלושה חברים במרפסת של בית: יונס, שחזר זה עתה מחו"ל לאחר היעדרות ממושכת; מוסא, המועמד לראשות המועצה המקומית; ורג'אא, אישה דתיה המנהלת עסק לחלפנות כספים.

המשותף לשלושתם הוא היותם חברים מייסדים של ארגון פוליטי ("תנזים") שהיה פעיל בימי נעוריהם. השלושה נדברים להיפגש כדי להעלות זיכרונות מהעבר, אך בפגישה עולים וצפים קשרים ורגשות של אהבה, שנאה, תאוות בצע, קנאה, אגואיזם והרס עצמי באופן מאיים. ברקע נחשפת החברה הערבית-פלסטינית בישראל שברירית ובלתי מוכנה ל"נפְּהָה" חדשה מכל סוג כלשהו.

"ימי התנזים" הוא מחזה על פרשות דרכים בעולמות הפוליטיקה, הפשע והכסף בחברה הערבית-פלסטינית. הוא בוחן באומץ כיצד הפכה חברה זו מאדמה פורייה לתנועות פוליטיות שפעלו למען שינוי חברתי מן היסוד בשנות השבעים והשמונים של המאה שעברה, לחממה של פשע מאורגן ושל שחיתות פוליטית וכלכלית בימינו.

המחזאי סיפר בריאיון שפורסם ב"הארץ", כי בעת שלמד בחיכון, זכה בעצת זהב מפי הסופר והעיתונאי אמיל חביבי, ממנהיגי המפלגה הקומוניסטית הישראלית, שפרסם לראשונה את שירי אגבאריה בעיתון "אל איתחאד". אחד ממוריו של אגבאריה התרשם מכישרון הכתיבה שלו והפגיש אותו עם חביבי.

"זה היה המפגש הראשון שלי איתו ואני זוכר אותו עד היום", מספר אגבאריה. "אמיל חביבי שאל אותי על מה אני כותב. מאחר שהשירה שלי באותו גיל הייתה רווית פאתוס ומושפעת משירת ההתנגדות הפלסטינית, עניתי שאני כותב על הנכבה. הוא שאל אותי אם אני יודע מה זה בכלל נכבה. הנהנתי וקראתי באוזניו משירי ונאמתי ארוכות על הנכבה. אמיל חביבי הסתכל עלי וחרץ: 'אתה לא יודע מה זה נכבה', וייעץ לי: 'כתוב על הדברים שאתה יודע ומכיר'. לא הקשבתי לו בהתחלה", מחייך אגבאריה, "אבל במהלך הזמן הבנתי שהוא צדק, שהשירה הזאת לא מדויקת עבורי, שאני עסוק יותר בלהביע עמדות פוליטיות באופן פלקטי. היה לי מאבק עם עצמי, אבל לבסוף החלטתי לכתוב מהמקום האישי, האינטימי, הקרוב והמדויק, כמו שהוא יעץ לי".

השנה ראה אור ספר שיריו בעברית "חובות אבודים", בסדרת ריתמוס בהוצאת הקיבוץ המאוחד. אגבאריה, בן 51, יליד אום אל-פחם המלמד באוניברסיטת חיפה, פרסם בערבית שני ספרי שירה: "התפזרת", נא לא לאסוף אותי", בשנת 1997; ו"אטבי כביסה" ב-2015. לאורך השנים כתב ארבעה מחזות נוספים בערבית שהועלו על הבימות: "האוטובוס" (תיאטרון עכו), "הלובר בעיניים" ו"קורא כל יום חמישי" (אל מידאן), ו"שמש אל תלכי" (תיאטרון הפרינג' בנצרת).

ב"ימי התנזים", העולה בתיאטרון יפו בהפקה משותפת עם

נלחמים על החינוך

המחאה מגיעה לנגב

הפגנה נגד ממשלת הימין תתקיים בכניסה הצפונית לבאר-שבע ביום חמישי (20.8) בשעה 19:00. מאחורי היוזמה עומדים פעילי חד"ש, פורום דו-קיום בנגב, עומדים ביחד והתארגנויות מקומיות נוספות. המארגנים מסרו: "אחרי שנים של הזנחה, הדרום מתעורר ויוצא למחאה בדרישה ברורה לבריאות ולפרנסה לכולם, ליחס שוויוני עבור כלל האוכלוסיות, אשר חיות ומתגוררות באזור".

לדברי הפעילים, "הפוליטיקאים המנותקים דואגים לחבריהם הטייקונים ולכיסאות של עצמם, במקום לדאוג לנו – האנשים החיים כאן. כמה הבטחות אפשר לבלוע? כמה ניתוק אפשר לסבול? בזמן שהם ממשיכים לריב ביניהם, למנות עוד ג'ובים ולהגיד שאנחנו חרטא. במקום להציל אותנו מטביעה באבטלה ולדאוג שיהיה לנו עתיד, הם משסים אותנו אחד בשני – חילונים בדתיים, מרכז בפריפריה, יהודים בערבים. הגיעה העת לשים לזה סוף ולומר בקול ברור: די לשיסוי, די להזנחה, די לאפליה. הדרום רוצה חזון חדש של שלום, שוויון וצדק חברתי".

יצוין כי בשבוע שעבר התקיימה הפגנה נגד ממשלת הימין בחיפה, בהשתתפות כ-2,000 מפגינים שצעדו מגן האם לרחבת האודיטוריום שבמרכז הכרמל.

תנד"י פתחה בקמפיין גיוס

כספים בעקבות משבר הקורונה

תנועת הנשים הדמוקרטיות (תנד"י) פתחה במסע גיוס משאבים בעקבות משבר הקורונה. באגרת שפרסמה נשיאת התנועה, חברת הכנסת לשעבר תמר גוז'נסקי (חד"ש), נאמר: "מאז 1949 ממלאת תנד"י תפקיד חברתי וציבורי חשוב כארגון הלוחם לקידום הנשים וההממש שיתוף פעולה בין נשים יהודיות וערביות, ופעלה בכל שנותיה ללא תמיכה כלשהי מהמדינה וממוסדותיה". "הקורונה ומה שנגרם בעטיה פוגעים קשות בפעילותה השוטפת של תנד"י, ובכל זאת היא מתעקשת להתמיד בקשר שוטף עם נשים ברחבי הארץ, הדגישה.

תנד"י היא ארגון של נשים ערביות ויהודיות. תחומי פעילותה הרבים של התנועה כוללים קידום שוויון לנשים וזכויות ילדים וכן פעילות למען שלום ודמוקרטיה. התנועה מפעילה קבוצות מפגש ולימוד לנשים ערביות צעירות במטרה להעצים אותן ולספק להן מידע בנוגע לזכויותיהן בשלב משמעותי בחייהן. תרומה לתנד"י נא להעביר לחשבון התנועה: בנק מרכנתיל, סניף 627, חשבון 285927.

מק"י - סניף תל אביב וסניף כפר יאסיף

אסיפת סניפים משותפת

יום חמישי, 20.8, בשעה 19:30 באפליקצייה זום

עובדי תוכנית קרב המאוגדים בהסתדרות הפגינו השבוע (17.8) בתשע ערים ברחבי הארץ בדרישה להקצות את התקציבים שיאפשרו את המשך פעילויות ההעשרה שהם מספקים למאות אלפי תלמידים בפריפריה החברתית-כלכלית של ישראל. עם סגירת גיליון זה הפגינו שוב במרכז תל אביב. ההפגנה יצאה מכיכר רבין לעבר מוזיאון תל-אביב, שם התקיימה עצרת. גם מורי היל"ה, החברים בכוח לעובדים, הפגינו בצומת עזריאלי ליד קריית הממשלה בתל-אביב, תחת הכותרת "לא ניתן לסגור את היל"ה". פעילי חד"ש ומק"י לקחו חלק בשתי ההפגנות וקראו למארגנים "להתאחד במאבק משותף למען החינוך לכל ונגד מדיניות ממשלת הימין – חרף הפיצול הארגוני".

יצוין שההסתדרות הודיעה השבוע כי תכריז על סכסוך עבודה של תומכי מערך החינוך, בהם סייעות, אבות בית ומזכירות – ואלה לא יפתחו את שנת הלימודים בעוד כשבועיים. זאת, כחלק מהמאבק למניעת פיטורי כ-4,000 עובדי תכנית קרב, בשל היעדר תקצוב ממשלתי. גם הנהגת כוח לעובדים התכנסה ביום ראשון ופרסמה הודעה לפיה היא רואה בחומרה רבה את כוונתה של הממשלה להפסיק את פעילות תוכנית היל"ה ב-1 בספטמבר". ההנהגה החליטה עוד לקיים שביחת סולידריות עם מורי התכנית החברים בארגון.

יצוין שכוח לעובדים מאגד כ-30 אלף עובדים, בהם אלפי נהגי תחבורה ציבורית ברחבי הארץ, בית ההשקעות הגדול בארץ, סגל ההוראה ברוב המכללות הציבוריות, סגל ההוראה באוניברסיטה הפתוחה, עובדי מכללות פרטיות, עובדים בתעשייה, עובדות הצהרונים בירושלים, איגוד מטפלות המשפחתונים, עובדי יד ושם, עובדי רווחה ובריאות ועוד.

השבוע נערך דיון חירום בוועדה לזכויות הילד של הכנסת ברשות ח"כ יוסף ג'בארין (חד"ש – הרשימה המשותפת) בגלל הסכנה הנשקפת לתכניות עבור הנוער בסיכון. יו"ר הוועדה אמר בפתח הדיון: "זהו דיון חירום, כי שבועיים לפני פתיחת שנת הלימודים, ואין עוד פתרון לכ-8,000 נערות ונערים בתכנית היל"ה, כמו גם לכ-1,500 מורים, מדריכים ועובדים בתכנית. זהו דיון חירום כי המדינה פוגעת בזכויות לשוויון ולחינוך של נערות ונערים בסיכון, ומסכנת את פעילות התכנית הלאומית לנוער בסיכון, המסייעת ל-60 אלף ילדים. זהו נזק עצום ומצב אבסורדי". יו"ר הוועדה סיכם: "לא יכול להיות שיהיו ילדים סוג א' שיפתחו את שנת הלימודים, וילדים סוג ב' שימצאו את עצמם ברחובות ובהידרדרות. התכניות הייחודיות לילדים ונוער בסיכון נועדו לשמור ולהגן עליהם, ובפועל הן מצילות חיים. אני קורא לשרי החינוך והאוצר למצוא פתרון עוד היום כדי שאלפי תלמידי ותלמידות היל"ה יפתחו את שנת הלימודים. כולם זכאים לחינוך ולשוויון".

גל חד"ש - הפודקאסט של חד"ש תל אביב

פרק 17 - לבחור בסוף של תקווה על קולנוע של

סולידריות, בהשתתפות הבמאי והשחקן

מוחמד בכרי

הפודקאסט זמין להאזנה ביוטיוב, בספוטיפיי, באפל מיזיק,

בגוגל פודקאסט, בטיין אין ובמיקס קלאוד